

Տարեկան 10 րուբլի, մեկ ամիսը՝ 6 րուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ր. 50 կ.
ամիսը 1 ր., հատուկ 5 կ.
Բաժանորդ գրում են Թիֆլիսում միմիայն խմբագրատանը:

Խմբագրություն հասցին՝ Тифлисъ. Редакция „Норъ-Даръ“
կամ Tiflis. Rédaction „Nor-Dar“

Խմբագրությունը բաց է ամեն օր (բացի տոհմ օրերից) ժամը 9-ից
մինչև 2-ը: Ցայտարարությունները ընդունում են ամեն լիզուներով
Ցայտարարությունները բաժին 2 կ., լրագրողների համար կրկնապատիկ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԲԵՂԱԲԱՅԻՆ ՎԵՐԿԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

վարչությունը յայտարարում է ի դիմումներն Ընկերության պ. պ. փոխառու-անդամների, որ երրորդ կարգի իրազեկները ընտրելու համար սոյն հոկտեմբերի 24-ին նշանակուած ընտրողական ժողովը, որի մասին յայտարարուած էր „Кавказ“ լրագրի №208-ում, կրկնապատիկ սոյն հոկտեմբերի 24-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին, Թիֆլիսի ժողովարանի դահլիճում:

(Մ ու լ տ ք ը Գ ո լ լ Վ ի Ն ո լ ի Վ ր ո ս պ ե կ տ ի ց)-

Ընդ մինչ փոխառու-անդամներին նախապէս յայտնուած է, որ կանոնադրութեան § 66-ի, հոկտեմբերի 24-ի նիստը կըրացուի առաւօտեան ուղիղ ժամը 10-ին, առանց նայելու ներկայ եղող անձների թուին:

3—2

ԲՈՎԱՆԴԱՊՈՒԹԻՒՆ

Փայտի պակասութիւնն Ալեքսանդրապոլում:
Ք ր ո ս ի կ ո Ն. — Լուրեր:
Մեղ գրում են. — Բազուկ:
Սիմէոն Գուկաթիան:
«Յիշուի-շիշուի» խնդիրը եզրկատուում:
Թ զ թ ա կ ց ո լ թ ի լ Ն ի Ն Ե ր. — Նոր-նախիջկանից:
Ք ա դ ա ք ա կ ա Ն. — Թիւրքիստանից:
Անգլո-Տրանսկանական պատերազմը:
Գաղափարները և պետութիւնները:
Հ ե ու ա գ ր ի Ն Ե ր:
Նամակ խմբագրութեան:
Բ ա Ն ա ս ի ր ա կ ա Ն. — Տեխնիկական կրթութիւն և կուլտուրա:
Տ ե ղ ե կ ա տ ու լ լ:
Ց ա յ ա տ ար ա ռ ո լ թ ի լ Ն ի Ն Ե ր:

ՓԱՅՏԻ ՊԼԱՆԵՏՈՒԹԻՒՆՆ ԵՆ ԱԼԵԿՍԱՆԴՐԱՊՈԼԻՍ

Բացի խոսքայից, ժանապարհից և այլ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՏԵՄԵՐԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ԵՆ ԿՈՒՆՏԱՆԴՆՈՒՆ

(Դրամագրություններ և դատականություններ)

(Վ ե ր ց *)

Այսպէս, ուրեմն, ֆիլիստինական առողջութիւնը կախուած է բնագոյնի մի շարք սխառութիւց, — բնագոյնի, որոնք գտնուում են մեր գիտականութիւնից դուրս և ենթակայ են ոչ թէ բնականութեան, այլ կամքի ազդեցութեան: Նոյնը կարելի է ասել և կուլտուրայի, հոգեկան համբարաշխութեան, հոգիների յարանմանութեան զգացման մասին: Այդ զգացումն արտայայտուած է ոչ թէ խոսակցականութեան միջոցով, այլ կրքերի մէջ, մեր բարոյական էութեան մէջ և այս հասկացողութիւնների ամենայնիք և առանձնաբար նշանակութեամբ: Այս զգացումը, որով մենք ուրիշ մարդկանց մէջ իսկապէս և մշտապէս ճանաչում ենք կենդանի էութիւնը, մեր մարդկային կենքի իսկական հիմքն է կապուած այդ կենսական բոլոր—ինչպէս վեհ ու մարտի, այնպէս և ստոր ու անարժան—արտայայտութիւնների մէջ: Ինչպէս աստիճանաբար մենք ծանոթանում ենք մեր իրականութեանը, այնպէս և սէրն ու ուրախութիւնը հիմնուած են այդ զգացման վրայ: Այս ինտուիցիան, մարդկային հոգու այս նախազգացումն ամենանախաճաշող արդիւնքն է հանդիսանում կուլտուրայի համեմուտ համար. և թէ մենք սկսենք ուրիշի հոգու այս ին-

տուիցիայից, մենք անշուք կըրարձարանք, մենք կըհաւատարկուենք աստուածներին հետ: Առանց այդ ինտուիցիայի մենք ստոր կըլինենք նոյն իսկ աստուածներից, որոնք չէ որ նոյնպէս հաւատում են, բայց աստուած են... Այսպիսի ինտուիցիան յատուկ է մարդկային իւրաքանչիւր հոգու, — բայց միայն զբաղ զարգացնելին է. — հետեւաբար, մարդկային իւրաքանչիւր հոգի ընդունակ է իսկական կուլտուրան ընդունելու:

Ամեն ինչ յոյնուած է այն բանին, թէ մենք իւրաքանչիւր բոլոր շփում ենք արդեօք մարդկային ուրիշ կենդանի էակների հոգիների հետ, հոգեկան իսկական համբարաշխութեան մէջ ենք արդեօք նրանց հետ: Կուլտուրա կըլիւծուի այն ամենը, ինչ որ նպաստում է այդ ձգտմանը, ինչ որ հնարաւորութիւն կը տայ աւելի կատարեալ և աւելի ճշմարիտ շփում ունենալու ուրիշի հոգեկան շախարհի հետ: Նա հասնում է այդ բանին, մեր հոգու մէջ յարստացնելով նոր ոյժեր ու ընդունակութիւններ, ցոյց տալով մեղ նոր և աւելի լաւ ճանապարհներ ուրիշի հետ իսկական, կենդանի, հոգեկան համբարաշխութեամբ ապրելու համար: Այն հէնց այս անհակներկ է, որ անխնայական կըլիւծուի սեանիկ է հանդիսանում. այժմեան գիտութիւնը իւր նիւթապատեղան ուղղութեամբ չի զբաղում հանրամարդկային հոգու, հոգիների ընդհանրականութեան հարցով, հետեւաբար չի կարող պատշաճաբար տալ մարդու համար ամենակարեւոր հարցերից ոչ մէկին, չի շօշափում իսկական կուլտուրայի հիմքը:

հարկաւոր չափով ձեռնուած պաշարը: Այս տարի ալեքսանդրապոլիցիներն ուր կատի առնելով, որ երկաթուղին կըրացուի չուտով և փայտ կըստացուի հեռու տեղերից, փայտ չեն կամեցել առնել և գիւղացիների բերած փայտի գինը շատ կտաքիւ են. միւս կողմից երկաթուղին, այսինքն հաղորդակցութեան գիւղութիւնն հաշուի առնելով անառախ կառավարիչները փայտ կտրելու վրայ սուրբն աւելացրել են:

Գիւղացիներն այդ խնայելով և հաշուելով, որ հեռուից այդ գնով փայտ մատակարարելն ամենին ձեռնուած չէ, ոչ փայտ են պատրաստել և ոչ էլ տարել են ժամանակին:

Ալեքսանդրապոլիցիների յոյսը նոր բացուած երկաթուղու վրայ էր, իսկ այդ գծով փայտ չէ ուղարկուած, որովհետեւ այդ գծի վարչութիւնը փայտ կըլուծում համար հարկաւոր վազոններ չունի. գնել այդպէս է բացատրել Կարէի երկաթուղու ինժեներ՝ Վուրցին իրեն զիտողներին և զանգատողներին:

Երկաթուղու գինը չունի փայտ կըրելու համար վազոններ, գիւղացիները ոչ փայտ են պատրաստել և ոչ էլ կարող են ալուհետեւ ցրտերին շարքիլիսայի անտառից Ալեքսանդրապոլ փայտ հասցնել:

Ինչ պիտի անեն Ալեքսանդրապոլի բնակիչները, որոնց 90 % մնացել է առանց վառելիքի. ձմեռը պէտք է որ այս տարի շատ ցուրտ լինի:

Փայտ կարելի է այս կողմերից հասցնել. բաւականին փայտ ունին զիլգած շարքիլիսայում մի երկու հոգի, որոնք փայտի խիստ թանկանալու են սպասում, բայց ինչ էլ որ լինի, զրանք էլ չեն կարող փայտ հաղցնել Ալեքսանդրապոլ:

Արդեօք չէր կարող Կովկասեան երկաթուղու վարչութիւնը շարքի երկաթուղու վարչութեան տալ պահանջուած վազոնները:

Օգնութեան պէտք է հասնել ալեքսանդրապոլիցիներին և աշխատել, որ փայտն արժան լինի:

Ինչպէս սովի ժամանակ այնպէս էլ ցրտին պէտք է օգնութեան հասնել. ինչպէս սովից, այնպէս և ձրտից հիւանդութիւններ են առաջանում և տարածուած:

Գ Ր Ո Ն Ի Կ Ո Ն

Երեկ, հոկտեմբերի 21-ին, նորին Մեծութիւն Թագաւոր Կայսր Նիկոլայ Ալեքսանդրովիչի զանազանութեան օրը, Սիւնի տաճարում, Վանքի աւագ եկեղեցում և միւս բոլոր դատանութիւնների եկեղեցիներում ու աղօթատեղում հանդիսարար գահաւանական մաղթանքներ կատարուեցին: Քաղաքն առաւօտուանից զարդարուած էր դրօշակներով, իսկ երեկոյեան լուսավառութիւն կար:

Թիֆլիսի թեմի սրբադան առաջնորդ երեկ հոկտեմբերի 21-ին, Վանքի աւագ եկեղեցում բարձրաւայ ժողովարար շորս հոգու՝ բորիսին էլ գիւղերի համար:

Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը իւր հոկտեմբերի 20-ի նիստին համաձայնութիւն ձեռք բերած շահագործման համար զանազան ֆիրմաների առաջարկած պայմանները նոյն երկաթուղու ներկայումս շահագործող բերկական երկաթուղեան ներկայացուցիչ պ. Ռոբու պայմանների հետ, դառաւ, որ քաղաքի համար ամենից աւելի ձեռն-

տուն դարձեալ պ. Ռոբու պայմաններն են, ուստի վճռեց նորոգել այդ պայմանները և նոյն նիստում պ. Ռոբուն հրաւիրեց ստորագրել: Քաղաքային վարչութեան այդ մասին կազմած զեկուցումը կըքննուի քաղաքային խորհրդի երկուշարթի օրուայ, հոկտեմբերի 25-ի նիստին:

— Սալեանից «Նով. Օր»-ին հաղորդում են, որ այս օրերս Խեղուքի նահանգից Ջաւադի գաւառն են հասել մի խումբ ռուս զաղթականներ, որոնց ասելով, նոյն նահանգից Կովկաս են գալիս դարձեալ մի քանի խումբ՝ հող չունեցող գիւղացիներ:

— Կովկասը Ռուսիայի հետ միանալու հարկաւորութեան առթիւ, որը լրացուած է 1901 թուականին, սուտաց այգեգործական կայսերական ընկերութեան Կովկասի ճիւղին թոյլ է տրուած յիշեալ թուականին Թիֆլիսում բնակուելու Կովկասի այգեգործական բերքերի երրորդ ցուցահանդէսը Ցուցահանդէսի համար կաղմակերպիչ յանձնաժողով պիտի կազմուի այժմ իսկ:

— Թիֆլիսում հանրակրթական դասընթացները, որոնք բացուելու են նոյնամբերի 1-ին, լինելու են երկու—մէկը՝ անցաւ տարուայ ունեկողներին, միւսը՝ նոր գրութիւնների համար: Դասախօսութիւնները լինելու են առաջուայ պէս ամեն օր, բացի կիրակի և տօն օրերից, երեկոյեան ժամը 6-ից մինչև 9-ը: Առաքականներ են՝ կրօն, առաջ լեզու, թուրքաբանութիւն, բնափոփութիւն, պատմութիւն, աշխարհագրութիւն, մարդակազմութիւն և մարդաբանութիւն, բրմա, բուսականութիւն, ֆրանսերէն և գերմաներէն լեզուներ:

— Երեւանից ինքնուր թիֆլիսի

Արդյալա՛հ...Սոյն յօդուակն սկզբի մասոս
«Նոր-Յար» № 178, քանադկականի երրորդ
սխալեալովմ, սպրդել են հետեւել խառըր սխա
նելլը. տպուած է՝ «...Իսկ այդ տիկարպետ
թիւնս մասնաւոր հետազոտմանը մէկը հանդ
սանում է Նպարտութիւնը». պէտք է լինի՝ «
քառութիւնը»: Նոյն սխալեալովմ «Պրոպագանդ
յի» տեղ տպուած է Պրովոքալնմա: Իսկ թի
թի երկրորդը երեւի երկրորդը սխալեալովմ
պուած է՝ «...դրանք անդադարապակա կեն
տոյթներ են». պէտք է լինի՝ «...դրանք անդ
տակապակա կամքի այժմեր են»:

онц. Набережн. церковный домъ

Дозв. цензурою. Тифлисъ, Окт. 21-го дня, 1899 г. *Տաշիրի Ա. Մկրտ- Ջաճադարիանց* А. О. Мелик- Шахназарянца, Воронц. Набережн. церковный домъ